

~ Методологија ~

ПРОИЗВОДЊА И УПОТРЕБА МЛИЈЕКА НА ПОЉОПРИВРЕДНИМ ГАЗДИНСТВИМА

ПРАВНИ ОСНОВ

Подаци о производњи и употреби млијека на газдинствима у Републици Српској обезбијеђују се реализацијом „Годишњег истраживања пољопривредних газдинстава – сточарска производња“ које се као анкетно истраживање реализује у складу са важећим:

- Планом рада Републичког завода за статистику за 2022. годину,
- Статистичким програмом Републике Српске за период 2022-2025. година („Службени гласник Републике Српске“, број 102/21),
- Законом о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и
- Директивом вијећа бр. 96/16/ЕК (*Council Directive 96/16/EC*) о статистичким истраживањима о млијеку и млијечним производима.

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ и садржај

Основни циљ ове статистичке активности јесте да се обезбиједо подаци о производњи и употреби млијека свих врста (кравље, козије и овчије млијеко) на пољопривредним газдинствима. Добијени подаци представљају основу за праћење стања у сектору млијека, као једног од најважнијих сектора у пољопривреди и прехранбеној индустрија.

Подаци о производњи и употреби млијека на пољопривредним газдинствима током референтног периода (од 1. децембра 2021. до 30. новембра 2022. године), добијени су реализацијом анкетног истраживања под називом „Годишње истраживање пољопривредних газдинстава – сточарска производња“ (ГИПГ-С).

Анкета се реализује од 2017. године у складу са препорукама и стандардима Евростата и у потпуности је замијенила досадашњу методологију прикупљања података о сточној производњи породичних газдинстава која се заснивала на процјенама општинских службеника.

Јединице посматрања

Јединице посматрања су пољопривредна газдинства (породична газдинства и газдинства правних лица и предузетника) која се баве узгојем стоке.

ОБУХВАТ

Анкета је спроведена на случајно одабраном репрезентативном узорку који је обухватио 3,6% породичних пољопривредних газдинстава лоцираних на територији Републике Српске која се баве узгојем стоке.

Као оквир за избор узорка породичних газдинстава коришћен је „Адресар пољопривредних газдинстава“ који је формиран на основу резултата Пописа становништа из 2013. године и који се редовно ажурира на основу расположивих административних и неадминистративних података.

Поред породичних газдинстава одабраних у узорак ово анкетно истраживање је обухватило сва газдинства правних лица и предузетника која одговарају дефинисаној циљаној популацији.

Подаци прикупљени путем анкетног истраживања, након екстраполације, чине основу за праћење статистике сточарства у Републици Српској.

МЕТОД И ВРИЈЕМЕ ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА

Прикупљање података у оквиру „Годишњег истраживања породичних газдинстава – сточарска производња“ за 2022. годину је реализовано путем интервјуа чланова газдинства, уз коришћење *SATI* методе (интервјуисање уз помоћ телефона). Периодика истраживања је годишња. Анкета је реализована у периоду од 01. до 15. децембра, на случајно одабраном узорку пољопривредних газдинстава. Подаци о производњи и употреби млијека на газдинству по појединим врстама млијека, односе се на референтни период од 1. децембра 2021. до 30. новембра 2022. године.

ОБАВЕЗА ЗАШТИТЕ ПОВЈЕРЉИВИХ ПОДАТАКА

На основу резултата анкетног истраживања објављују се само збирни подаци о укупној производњи и потрошњи млијека за ниво Републике Српске. Повјерљиви подаци су заштићени у складу са члановима 25. и 27. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и у складу са Правилником о заштити повјерљивих података.

ДЕФИНИЦИЈЕ ОСНОВНИХ ОБЕЛЕЖЈА – ИНДИКАТОРА

Укупна производња млијека јесте количина сировог крављег, козијег и овчијег млијеко произведеног током посматраног периода (од 1. децембра 2021. до 30. новембра 2022. године), на пољопривредним газдинствима у Републици Српској.

Сирово млијеко јесте природни секрет млијечне жлезде крава, оваца и коза из узгоја, добијено једном или више мужа, којем није ништа додато нити одузето.

Млијеко достављено мљекарама и другим откупљивачима обухвата количине млијека (у тонама) које су произведене на газдинствима током референтног периода и предате мљекарама, задругама или неким другим регистрованим купцима млијека.

Млијеко искоришћено за прехрану на газдинству као конзумно обухвата количине млијека (у тонама) које су произведене на газдинствима током референтног периода а потом потрошене за људску исхрану на газдинству (као млијеко за пиће). Не рачуна се млијеко прерађено у млијечне производе.

Млијеко за непосредну продају обухвата количине млијека (у тонама) које су произведене на газдинствима током референтног периода а које су газдинства продала

директно на тржишту (на самом газдинству, тржници, пијаци, на сајмовима или другим догађајима) или је искоришћено за сеоски туризам као напитак. Уписују се и оне количине млијека које су поклоњене, дониране или дате као надокнада за обављени посао на газдинству.

Млијеко за производњу млијечних производа обухвата количине млијека (у тонама) које су произведене на газдинствима током референтног периода а које су на самом газдинству прерађене у млијечне производе (сир, кајмак, павлака, јогурт, кисело млијеко, маслац и сл.). Уносе се само оне количине млијека које су се прерадиле у готове млијечне производе.

Млијеко за исхрану стоке обухвата количине млијека (у тонама) које су произведене на газдинствима током референтног периода и искоришћене за исхрану стоке. Рачуна се само она количина млијека која је намужена, а затим искоришћена за исхрану стоке, укључујући и колострум. Млијеко које је посисано од стране подмлатка не узима се у обзир.

Губици млијека представљају количине млијека (у тонама) које су произведене на газдинствима током референтног периода а које из било ког разлога нису искориштене (нпр. кварење млијека током прераде, млијеко које је због неисправности или другог разлога просуто и сл.).

НИВО РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТИ ПОДАТАКА

Подаци о производњи и потрошњи млијека свих врста добијени реализацијом анкетног истраживања су репрезентативни за ниво Републике Српске.

УСАГЛАШЕНОСТ СА МЕЂУНАРОДНИМ ПРЕПОРУКАМА И СТАНДАРДИМА

„Годишње истраживање пољопривредних газдинстава“ је у потпуности усклађено са Директивом ЕК бр. 1996/16/ЕК (*Council Directive 96/16/EC*) којим се регулишу истраживања о млијеку и млијечним производима, тако да су добијени подаци у потпуности међународно упоредиви.

ОРГАНИЗАЦИЈА СПРОВОЂЕЊА

ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТАТИСТИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Републички завод за статистику Републике Српске је одговорни произвођач података о производњи и употреби млијека на пољопривредним газдинствима.

Газдинства у узорку анкетају се од стране оператера у телефонској анкети уз компјутерску подршку (*SATI* метод), централизовано (у Републичком заводу за статистику у Бањалуци). Оператери су дужни да присуствују инструктажи и да у току рада поступају у складу са Упутством за спровођење анкете и упутствима добијеним на инструктажи. Анкетање и контролисани унос података траје 15 дана. Коначна контрола материјала, пондерисање, формирање излазних табела са оцјенама обиљежја и публикавање врши се у Републичком заводу за статистику у Бањалуци.

ОБАВЕЗНОСТ ДАВАЊА ПОДАТАКА

Извештајне јединице (пољопривредна газдинства) су дужне да дају податке Републичком заводу за статистику, у складу са Законом о званичној статистици.

МЕТОДОЛОШКИ МАТЕРИЈАЛ

Упитник

У оквиру реализације „Годишњег истраживања пољопривредних газдинстава“ користе се упитници за породична пољопривредна газдинства (ГИПГ-ППГ/С) и упитници за газдинства правних лица и предузетника (ГИПГ-ПЛ/С), који се налазе на званичном веб сајту Завода, на страници: [Обрасци пољопривреде](#).

Методолошко упутство

Методолошко упутства за провођење „Годишњег истраживања пољопривредних газдинстава – сточарска производња“ за 2022. годину, налази се на званичном веб сајту Завода, на страници: [Методолошки документи](#).

ПУБЛИКОВАЊЕ

Претходни подаци о производњи и потрошњи млијека на газдинствима се објављују 30. марта текуће године, у оквиру редовног статистичког саопштења под називом „[Производња и употреба млијека на газдинствима](#)“. У саопштењу су објављени подаци о производњи и употреби млијека свих врста (кравље, овчије и козије млеко) на пољопривредним газдинствима.

Коначни и детаљни подаци о годишњој производњи и употреби млијека објављују се 15. октобра текуће године у оквиру [базе података](#), која се налази на веб сајту Републичког завода за статистику Републике Српске, као и у оквиру „Статистичког годишњака“ и посебне објаве на веб-сајту Завода - „Свјетски дан млијека“.

Припремио:

Лазо Шегрт

Посљедње ажурирање:

05. 04. 2023.